

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1973 2, 13¹, 20, 37, 38, 49 IR 57 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2025 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 54 dalį ir ją išdėstyti taip:

„54. Mažos apimtys suskystintų gamtinių dujų pakartotinis dujinimas (toliau – mažos apimtys SGD pakartotinis dujinimas) – procesas, kai **SGD suskystintos gamtinės dujos** verčiamos į dujinę formą mažos apimtys **SGD suskystintų gamtinių dujų** pakartotinio dujinimo įrenginyje ~~vėlesniam pateikimui į skirstymo sistemą.~~“

2. Pakeisti 2 straipsnio 69 dalį ir ją išdėstyti taip:

„69. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, **Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme ir Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatyme.**“

2 straipsnis. 13¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamtinių dujų sistema, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus objektus, statoma Statybos įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyti objektai projektuojami, įrengiami ir informacija apie įrengtus objektus (techniniai ir buvimo vietos duomenys) skelbiama viešai ~~Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos ministro~~ nustatyta tvarka.“

3 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Papildyti 20 straipsnį 13 dalimi:

„13. Šiame straipsnyje numatyti reikalavimai ir reglamentavimas netaikomi biržos operatoriaus veiklą vykdančiam ūkio subjektui, turinčiam kitoje valstybėje narėje išduotą licenciją, suteikiančią teisę verstis biržos operatoriaus veikla. Biržos operatoriaus veiklą kitoje valstybėje narėje vykdančias ūkio subjektas, ketinantis vykdyti biržos operatoriaus veiklą Lietuvos Respublikoje, apie tai privalo informuoti Tarybą raštu ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius iki biržos operatoriaus veiklos vykdymo Lietuvos Respublikoje pradžios ir pateikti Tarybai dokumentą, pagrindžiantį teisę verstis biržos operatoriaus veikla kitoje valstybėje narėje. Apie ketinimą nutraukti biržos operatoriaus veiklą biržos operatorius privalo informuoti Tarybą raštu ne vėliau kaip prieš 6 mėnesius iki numatomo biržos operatoriaus veiklos nutraukimo. Taryba savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie biržos operatoriaus veiklą Lietuvos Respublikoje vykdančius ūkio subjektus.“

4 straipsnis. 37 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 37 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Perdavimo ar skirstymo sistemos operatoriai padengia ekonomiškai pagrįstas sistemos plėtos ir prie perdavimo ar skirstymo sistemos prijungiamų vartotojų prijungimo išlaidas. Prie perdavimo ar skirstymo sistemos prijungiami vartotojai padengia ekonomiškai pagrįstas

prijungimo išlaidas viršijančias išlaidas. ~~Prie skirstymo sistemos prijungiamas nebutinis vartotojas turi teisę, suderinęs su skirstymo sistemos operatoriumi, Energetikos ministerijos nustatyta tvarka savo lėšomis organizuoti skirstymo sistemos įrengimo darbus ir ją įrengti, jeigu įrengiamos skirstymo sistemos pajėgumas yra ne mažesnis kaip 40 MWh/val. Šiuo atveju nebutinio vartotojo atlikti skirstymo sistemos įrengimo darbai laikomi nebutinio vartotojo prijungimo prie skirstymo sistemos paslaugos dalimi ir ši nebutinio vartotojo įrengta skirstymo sistema yra skirstymo sistemos operatoriaus nuosavybė. Prie šios skirstymo sistemos prijungiant kitus vartotojus, už jos įrengimą ir (ar) naudojimą įrengimą atlikusiam nebutiniam vartotojui neatlyginama.~~

2. Papildyti 37 straipsnį 8 dalimi:

„8. Kai prie skirstymo sistemos prijungiama vartotojo sistema arba didinami skirstymo sistemos pajėgumai, išskyrus atvejus, kai prijungiant vartotojo sistemą arba didinant skirstymo sistemos pajėgumus prijungimo paslaugos kaina yra apskaičiuojama vadovaujantis Tarybos patvirtintais įkainiais, arba asmuo pageidauja perkelti, pertvarkyti (rekonstruoti) ar išmontuoti skirstymo sistemą, šis vartotojas ar kitas asmuo, pageidaujantis perkelti, pertvarkyti (rekonstruoti) ar išmontuoti skirstymo sistemą, turi teisę, suderinęs su skirstymo sistemos operatoriumi, energetikos ministro nustatyta tvarka savo lėšomis skirstymo sistemos operatoriaus vardu organizuoti ir vykdyti skirstymo sistemos projektavimą, įrengimą, įskaitant perkėlimą, pertvarkymą (rekonstravimą) ar išmontavimą, ir kitus darbus skirstymo sistemoje, jos objektuose ar atskirose jos dalyse. Šiuo atveju skirstymo sistema ir jos objektai ar atskiros jos dalys, kuriuos vartotojas ar kitas asmuo, pageidaujantis perkelti, pertvarkyti (rekonstruoti) ar išmontuoti skirstymo sistemą, įrengė, įskaitant perkėlimą, pertvarkymą (rekonstravimą) ar išmontavimą, ar kuriuose atliko kitus darbus, yra skirstymo sistemos operatoriaus nuosavybė. Prie šios skirstymo sistemos prijungiant kitus vartotojus, už jos įrengimą ir (ar) naudojimą, įskaitant perkėlimą, pertvarkymą (rekonstravimą) ar išmontavimą, ar kitus darbus, atlikusiam asmeniui neatlyginama.“

5 straipsnis. 37 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 37 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„37 straipsnis. Perdavimo ir skirstymo sistemų operatorių vykdoma gamtinių dujų sistemų plėtra ir gamtinių dujų saugyklų, SGD sistemos ir naujų vartotojų prijungimas

1. Perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai nustato ir, gavę Tarybos patvirtinimą, viešai savo interneto svetainėse paskelbia saugyklų, SGD sistemos, skirstymo sistemos operatoriui nuosavybės teise nepriklausančių mažos apimties SGD pakartotinio dujinimo įrenginių ir vartotojų nediskriminacinio prijungimo prie perdavimo ir skirstymo sistemų skaidrias ir veiksmingas procedūras bei įkainius.

2. Perdavimo sistemos operatorius neturi teisės atsisakyti prijungti naują saugyklą, SGD sistemą ar vartotoją, motyvuodamas turimų tinklo pajėgumų galimais apribojimais ateityje arba papildomomis išlaidomis, susijusiomis su būtinu pajėgumų didinimu. Perdavimo sistemos operatorius užtikrina naujos jungties pakankamą įeinamąjį ir išeinamąjį pajėgumą.

3. Naujas perdavimo ar skirstymo sistemas nedujofikuotoje teritorijoje turi teisę įrengti asmenys, įgiję šią teisę konkurso būdu. Konkurso metu asmenys Tarybai pateikia rinkos tyrimų, įvertinančių dujų naudojimo dešimties metų laikotarpiu prognozes nedujofikuotoje teritorijoje, rezultatus ir naujų perdavimo ar skirstymo sistemų nedujofikuotoje teritorijoje investicijų projektus. Konkurso metu geriausias pasiūlymas išrenkamas vadovaujantis šiais kriterijais: gamtinių dujų transportavimo kainos viršutinė riba nedujofikuotos teritorijos vartotojams; numatyta paskirstyti dujų kiekiu; investicijų mastu pagal numatomą pastatyti dujotiekio tinklą ilgį bei atsižvelgus į tiekimo patikimumo, reguliarumo, kokybės, vartotojų apsaugos reikalavimus. Sprendimą leisti įrengti naujas sistemas priima Taryba, vadovaudamasi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintomis naujų sistemų nedujofikuotoje (naujai dujofikuojamoje)

teritorijoje įrengimo tvarkos taisyklėmis. Tarybos sprendimas leisti įrengti naujas perdavimo ar skirstymo sistemas yra privaloma sąlyga išduodant leidimą statyti šiuos objektus Lietuvos Respublikos statybos **Statybos** įstatymo nustatyta tvarka.

4. Perdavimo ar skirstymo sistemų operatoriai licencijoje nurodytoje teritorijoje, ~~privalo prijungti~~ **prijungia** naujų vartotojų sistemas prie savo sistemų pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos **energetikos ministro ir Tarybos** nustatytas ~~taisykles~~ **tvarkas**.

5. Taryba parengia ir patvirtina prijungimo įkainių nustatymo metodiką. Taryba **kasmet** tvirtina naujų buitinių vartotojų sistemų, **kurių prijungimo prie gamtinių dujų sistemos taškas nutolęs ne didesniu kaip 150 metrų atstumu**, prijungimo įkainius. Tarybos tvirtinamoje prijungimo įkainių nustatymo metodikoje numatytais atvejais Taryba savo nutarimu gali pratęsti anksčiau patvirtintus naujų buitinių vartotojų prijungimo įkainius dar vienų metų laikotarpiui. Buitinių vartotojų sistemų prijungimo kaina, atsižvelgus į prijungimo atstumą ir Tarybos patvirtintą įkainį arba prijungimo išlaidas, apskaičiuojama vadovaujantis šio straipsnio 8 dalimi.

6. Taryba derina skirstymo sistemų operatorių parengtą šių operatorių išduodamų prijungimo sąlygų, preliminarinių prijungimo sąlygų, prijungimo paslaugos sutarčių, kai jose nurodomos prijungimo sąlygos, parengimo įkainių apskaičiavimo metodiką.

~~6.7.~~ Perdavimo ar skirstymo sistemos operatoriai padengia ekonomiškai pagrįstas sistemos plėtos ir prie perdavimo ar skirstymo sistemos prijungiamų **nebuitinių** vartotojų prijungimo išlaidas. Prie perdavimo ar skirstymo sistemos prijungiami **nebuitiniai** vartotojai padengia ekonomiškai pagrįstas prijungimo prie esamų gamtinių dujų sistemų išlaidas viršijančias **išlaidas**. **Ekonomiškai pagrįstas prijungimo prie esamų gamtinių dujų sistemų išlaidas viršijančios išlaidos yra ta prijungimo išlaidų dalis, dėl kurios padidėtų kainos esamiems sistemų naudotojams ir gamtinių dujų vartotojams. Naujai dujifikuojamoms teritorijoms atsipirkimo laikotarpiui gali būti nustatyta tokia gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo kaina, kuri padengtų perdavimo ar skirstymo sistemos operatorių investicijas.**

~~7.8. Prijungimo prie esamų gamtinių dujų sistemų išlaidos negali būti pripažintos pagrįstomis, jeigu dėl jų padidėtų kainos esamiems sistemų naudotojams ir gamtinių dujų vartotojams. Naujai dujifikuojamoms teritorijoms atsipirkimo laikotarpiui gali būti nustatyta tokia gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo kaina, kuri padengtų investicijas. Vadovaujantis Tarybos tvirtinamoje prijungimo prie gamtinių dujų sistemų įmokų ir įkainių nustatymo metodikoje nustatyta tvarka, prie esamų gamtinių dujų sistemų prijungiami nauji buitiniai vartotojai padengia 100 procentų skirstymo sistemos operatoriaus patiriamų prijungimo išlaidų, išskyrus naujus buitinius vartotojus, kurių sistemų prijungimo prie gamtinių dujų sistemos taškas yra nutolęs ne didesniu kaip 150 metrų atstumu nuo gamtinių dujų skirstymo sistemos. Šie buitiniai vartotojai moka prijungimo kainą, apskaičiuotą padauginus Tarybos patvirtintą prijungimo įkainį iš atstumo, kuris yra ne didesnis kaip 150 metrų iki gamtinių dujų sistemos prijungimo taško. Taryba patvirtina prijungimo įkainį, įvertinusi 80 procentų skirstymo sistemos operatoriaus praėjusių ataskaitinių laikotarpių patirtų prijungimo prie esamų gamtinių dujų sistemų išlaidų.~~

8.9. Kai prie skirstymo sistemos prijungiama vartotojo sistema arba didinami skirstymo sistemos pajėgumai, išskyrus atvejus, kai prijungiant vartotojo sistemą arba didinant skirstymo sistemos pajėgumus prijungimo paslaugos kaina yra apskaičiuojama vadovaujantis Tarybos patvirtintais įkainiais, arba asmuo pageidauja perkelti, pertvarkyti (rekonstruoti) ar išmontuoti skirstymo sistemą, vartotojas ar asmuo, pageidaujantis perkelti, pertvarkyti (rekonstruoti) ar išmontuoti skirstymo sistemą, turi teisę, suderinęs su skirstymo sistemos operatoriumi, energetikos ministro nustatyta tvarka savo lėšomis skirstymo sistemos operatoriaus vardu organizuoti ir vykdyti skirstymo sistemos projektavimą, įrengimą, įskaitant perkėlimą, pertvarkymą (rekonstravimą) ar išmontavimą, ir kitus darbus skirstymo sistemoje, jos objektuose ar atskirose jos dalyse. Šiuo atveju skirstymo sistema ir jos objektai ar atskiros jos dalys, kuriuos vartotojas ar asmuo, pageidaujantis perkelti, pertvarkyti (rekonstruoti) ar išmontuoti skirstymo sistemą, įrengė, įskaitant perkėlimą, pertvarkymą (rekonstravimą) ar išmontavimą, ar kuriuose atliko kitus darbus,

yra skirstymo sistemos operatoriaus nuosavybė. Prie šios skirstymo sistemos prijungiant kitus vartotojus, už jos įrengimą ir (ar) naudojimą, įskaitant perkėlimą, pertvarkymą (rekonstravimą) ar išmontavimą, ar kitus darbus atlikusiam asmeniui neatlyginama.“

6 straipsnis. 38 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 38 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Biržos operatorius pagal šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 2 ~~punkte nurodytose taisyklėse nustatytą tvarką~~ **punkto nuostatas** bendradarbiauja su Taryba **jos nustatyta tvarka** ir nedelsdamas Tarybai pateikia su įtartinais prekybos gamtinėmis dujomis sandoriais susijusią informaciją ir bet kurią kitą aktualią informaciją, kuri būtų reikalinga gamtinių dujų biržos priežiūrai vykdyti, ypač apie licenciją ir (ar) leidimų turėtojams nustatytų veiklos sąlygų galimus pažeidimus.“

2. Papildyti 38 straipsnį 5 dalimi:

„5. Šio straipsnio 1–4 dalyse numatyti reikalavimai, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose numatytos biržos operatoriaus priežiūros taisyklės ir reikalavimai netaikomi, kai biržos operatoriaus veiklą vykdo kitoje valstybėje narėje išduotą biržos operatoriaus veiklos licenciją turintis ūkio subjektas. Taryba ūkio subjekto, turinčio kitoje valstybėje narėje išduotą licenciją, suteikiančią teisę verstis biržos operatoriaus veikla, veiklos priežiūrą vykdo pagal 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo nuostatas.“

7 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 49 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Sistemų operatoriai, vadovaudamiesi Tarybos paskelbtais reikalavimais, patvirtina naudojimosi sistema taisykles. ~~Ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki naudojimosi sistema taisyklių įsigaliojimo momento šias taisykles ir jų pakeitimus savo interneto svetainėje paskelbia~~ Taryba ir sistemų operatoriai **naudojimosi sistema taisykles skelbia savo interneto svetainėje**. Teisė naudotis sistemomis turi būti suteikiama objektyviai, nediskriminuojant sistemos naudotojų.“

8 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 57 straipsnio 6 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) būtina atlikti **gamtinių dujų sistemos techninę priežiūrą, rekonstravimą, remontą** ar kitų vartotojų **gamtinių dujų** sistemų prijungimo darbus, išskyrus darbus, nurodytus šio straipsnio 6¹ dalyje. Vartotojui sutikus, šiame punkte nurodytais atvejais gamtinių dujų įmonė turi teisę taikyti trumpesnę įspėjimo terminą. Vartotojo sutikimas pateikiamas elektroninių ryšių priemonėmis, paštu, kreipiantis asmeniškai arba per atstovą;“.

2. Papildyti 57 straipsnį 6¹ dalimi:

„6¹. Kai dėl gamtinių dujų apskaitos prietaisų įrengimo, keitimo, išmontavimo ar kitų gamtinių dujų apskaitos prietaisų techninės priežiūros darbų būtina ne ilgiau kaip vienai valandai buitiniams vartotojams nutraukti gamtinių dujų perdavimą, skirstymą ar tiekimą, gamtinių dujų įmonė turi teisę nutraukti gamtinių dujų perdavimą, skirstymą ar tiekimą, raštu arba trumpąja SMS žinute įspėjusi buitinius vartotojus ne vėliau kaip prieš valandą, ir nurodyti darbų atlikimo datą ir trukmę.“

3. Papildyti 57 straipsnį 6² dalimi:

„6². Visais atvejais apie per artimiausias 10 dienų numatomus atlikti šio straipsnio 6¹ dalyje nurodytus darbus gamtinių dujų įmonė informuoja buitinius vartotojus raštu.“

9 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šio įstatymo 4 ir 8 straipsniai įsigalioja 2025 m. gegužės 1 d.

2. Šio įstatymo 5 straipsnis įsigalioja 2026 m. gegužės 1 d.

3. Energetikos ministras iki 2025 m. balandžio 30 d. priima šio įstatymo 4 ir 8 straipsnių nuostatomis įgyvendinti reikalingus teisės aktus.

4. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba iki 2026 m. kovo 31 d. priima šio įstatymo 5 straipsnio nuostatomis įgyvendinti reikalingus teisės aktus.

5. Prašymai, pateikti gamtinių dujų skirstymo sistemos operatoriams dėl prijungimo sąlygų, preliminarinių prijungimo sąlygų, prijungimo paslaugos sutarčių, kai jose nurodomos prijungimo sąlygos, parengimo iki 2026 m. balandžio 30 d., baigiami nagrinėti pagal iki 2026 m. balandžio 30 d. galiojusias teisės aktų nuostatas.

6. Vartotojai, sudarę su gamtinių dujų skirstymo sistemos operatoriumi prijungimo paslaugos sutartis iki 2026 m. balandžio 30 d., moka prijungimo įmoką, apskaičiuotą pagal iki 2026 m. balandžio 30 d. galiojusias teisės aktų nuostatas.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas